

Маковей Данило

Донецький національний університет імені Василя Стуса

УКРАЇНА ПІСЛЯ ВІЙНИ ОЧИМА ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИТОРІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕТВОРЕННЯ НА ЄВРОПЕЙСЬКОГО «ЕКОНОМІЧНОГО ТИГРА»

Ключові слова: повоєнне відновлення, іноземні інвестиції, економічний розвиток, міжнародне партнерство.

Keywords: post-war reconstruction, foreign investment, economic development, international partnership.

Україна має надзвичайно великий потенціал, який у післявоєнний період може стати рушійною силою економічного зростання, і сьогодні питання залучення світових інвестицій набуває критичного значення. Серед численних викликів, спричинених руйнівними наслідками війни, Україна має унікальну можливість перетворитися на справжнього «економічного тигра» Європи, якщо буде створено сприятливе середовище для іноземного капіталу та модернізації національної економіки. Крім ЄС, Сполучені Штати Америки також мають на меті активну участь у відновленні української економіки після завершення російсько-української війни. Міністр фінансів США Скотт Бессент зазначив, що співпраця з Україною виходитиме за межі видобутку природних ресурсів. «Це буде взаємовигідно. Коли американці матимуть частку у відновленні української економіки після завершення цього конфлікту, США також отримають вигоду», – підкреслив він. За його словами, залучення американських інвестицій та технологій сприятиме економічному зростанню України, зокрема у сфері видобутку рідкісних копалин, енергетики та модернізації державних підприємств [5]. Це висловлювання свідчить про стратегічний інтерес США до економічного відновлення України та їх готовність брати участь у ключових секторах української економіки. Можливість залучення іноземного капіталу, технологій та досвіду сприятиме модернізації промисловості, розвитку енергетичного сектору та приватизації державних підприємств. Водночас така співпраця передбачає не лише економічні можливості, а й виклики: необхідність забезпечення прозорості інвестиційних процесів, захисту національних інтересів і збереження контролю над стратегічно важливими галузями. Фактично США позиціонують себе як ключового партнера у післявоєнному відновленні України, що може вплинути на баланс сил у регіоні.

Загалом нові інвестиції сприятимуть розвитку різних секторів економіки, що призведе до підвищення ВВП, доходів населення та збільшення зайнятості. Зростання економіки та відновлення інфраструктури сприятимуть створенню нових робочих місць, підвищенню рівня життя та зменшенню соціальної напруженості. Як приклад, Європейський банк реконструкції та розвитку (EBRD) планує інвестувати щонайменше 1,5 млрд євро (приблизно 1,56 млрд доларів США) 2025 року, з перспективою збільшення до близько 3 млрд євро після закінчення війни. У короткостроковій перспективі у перші роки після війни активні заходи з відновлення інфраструктури, модернізації виробництва та підтримка

приватного сектору можуть забезпечити прискорене зростання економіки на рівні 6–8 % щорічно [6]. Проте ці цифри є приблизними й залежать від того, наскільки успішно будуть реалізовані інвестиційні проекти та проведені структурні реформи. Українська економіка буде дуже залежною від інвестицій для свого відновлення, оскільки обсяги необхідних вливань для реконструкції та модернізації значно перевищують розмір національного ВВП. За оцінками, для повноцінного відновлення країни протягом наступних 10 років потрібно до 486 млрд доларів, що більше у 2,5–3 рази від поточного рівня ВВП [1]. Це означає, що без значних інвестицій – як державних, так і приватних, а також міжнародної фінансової підтримки – відновлення критичної інфраструктури, житлового фонду, енергетики, транспорту та інших секторів буде дуже повільним. Інвестиції не тільки забезпечать приток нового капіталу, але й сприятимуть модернізації виробництва, створенню робочих місць і перетворенню економіки на більш конкурентоспроможну та стійку. Водночас успішне використання цих інвестицій залежатиме від ефективних реформ, прозорості у використанні коштів та залучення приватного сектору. Якщо інвестиційні проекти будуть реалізовані ефективно, вони можуть стати потужним драйвером зростання і трансформації, що в довгостроковій перспективі допоможе зменшити залежність від зовнішніх фінансових вливань.

Україна вбачає значні можливості для інвестицій, особливо таких галузях обробки сільськогосподарської продукції, виготовлення будівельних матеріалів, логістики, екологічних технологій, а також у транспортному і ІТ-секторах. Важливо, що відновлення має на меті не лише повернення до попереднього стану, але й модернізацію виробничих потужностей через залучення іноземних інвестицій та новітніх технологій. Це створить базу для сталого зростання і сприятиме інтеграції у світову економіку [3]. Україна під впливом ЄС має доступ до європейських ринків, що сприяє залученню іноземних інвестицій. Водночас компанії, які бажають інвестувати в Україну та розмістити тут виробництво, повинні враховувати, що йдеться не лише про український ринок, а про ринок ЄС загалом, оскільки в Конституції України закріплено незмінність європейського курсу України. Зі свого боку, приватні міжнародні інвестиції можуть стати основою для відновлення України, що створює можливості для отримання більшої кількості інвестиційних запитів та розширення бізнесу.

Однією з головних передумов для успішного залучення інвестицій є створення стабільного, передбачуваного та прозорого правового середовища. Державна політика має бути спрямована на усунення бюрократичних перепон, зниження податкового навантаження та впровадження механізмів захисту прав інвесторів. Наприклад, успішні кейси країн Центральної Європи після воєнних конфліктів свідчать, що дерегуляція та реформи судової системи стали катализаторами економічного зростання, що дало змогу цим країнам перетворитися на провідні інвестиційні напрями в регіоні [4, с. 3–4]. Подібний досвід може бути адаптований і в Україні, де створення спеціальних економічних зон та індустріальних парків допоможе забезпечити сприятливі умови для інвесторів, надаючи їм не лише пільгове оподаткування, а й гарантії щодо стабільності та правового захисту.

Залучення інвестицій у повоєнний період має свої специфічні виклики, проте також відкриває широкі можливості. Прикладом успішного кейсу є ІТ-сектор, де українські стартапи навіть у воєнних умовах демонструють високі темпи зростання. Це насправді яскравий доказ того, що країна має потенціал стати глобальним центром інновацій [2]. Так, стартап Ainfinity, що працює у сфері штучного інтелекту, отримав грант від ЄС для розвитку своїх технологій, які допомагають автоматизувати процеси в аграрному секторі. Це важливо у контексті війни, оскільки агросектор є одним із ключових для української економіки. Отже, позитивний імідж сприяє формуванню довіри серед світових інвесторів, які бачать в Україні не лише регіон із ризиками, а й майданчик для реалізації високотехнологічних проєктів. Також прикладом є реалізація великих індустріальних парків, де співпраця між державою та приватним сектором дала змогу модернізувати інфраструктуру та створити умови для довгострокових інвестицій [2]. Необхідно також згадати про M10 Lviv Industrial Park, який розташований у Львові. Цей індустріальний парк отримав інвестиції від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у розмірі 24,5 млн доларів США для розвитку інфраструктури. Перша черга парку була завершена у травні 2024 р. Dragon Capital приблизно вже встиг інвестувати аж понад 400 млн грн в індустріальний парк M10 Львів. Генеральний директор Dragon Capital Томаш Фіала зазначив, що «Львівщина – друга інвестиційна локація після Києва» [7]. Ці приклади демонструють, що за умов активної державної підтримки та впровадження структурних реформ Україна може перетворитися на інвестиційно привабливий ринок, який здатен конкурувати з розвиненими країнами Європи.

Отже, Україна має всі передумови для того, щоб «повстати з попелу» війни і перетворитися на регіональний економічний хаб. Активні реформи, співпраця з міжнародними організаціями, створення прозорого правового поля та ефективне використання державних ресурсів відкриють перед країною широкі можливості для залучення інвестицій. Так Україна не лише відновить свою економіку, але й зуміє стати прикладом успішного повоєнного відновлення, перетворившись на стабільну та конкурентоспроможну економіку, яка має великий вплив на глобальні ринкові процеси.

Джерела та література

1. Голобородько Я. Оцінка відновлення України за рік зростає до \$486 млрд – Світовий банк. *Мінфін*. 2024. URL: <https://cutt.ly/1reZJ6h7>
2. Григоренко Є., Шніцер М. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження. *Forbes.ua*. 2022. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501>
3. Мамка Г. Інвестиційна привабливість України: законодавчі рішення та ключові фактори для економіки України. *LexInform*. 2023. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/investytsijna-pryvablyvist-ukrayiny-zakonodavchi-rishennya-ta-klyuchovi-factory-dlya-ekonomiky-ukrayiny/>
4. Охріменко О. О., Попов Р. О. Повоєнна відбудова України: потенціал та стратегія перетворень. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. 10 с. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1913/1841>
5. Скорик А. «Інвестиції США в українську економіку після війни». *FinWay*. 2025. URL: <https://finway.com.ua/ssha-planuyut-investytsiyi-ukrayinsku-ekonomiku/>

6. Harmash O. EBRD plans to invest at least \$1.56 bln in Ukraine's war-hit economy this year. *Reuters*. 2025. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ebrd-plans-invest-least-156-bln-ukraines-war-hit-economy-this-year-2025-02-06/>

7. The first stage of M10 Lviv Industrial Park was officially opened in Lviv. *Lviv Investment Office Lviv City Council*. 2024. URL: <https://investinlviv.com/the-first-stage-of-m10-lviv-industrial-park-was-officially-opened-in-lviv/>

Цанко Владислав

Донецький національний університет імені Василя Стуса

МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В 2025 РОЦІ

Ключові слова: мінна загроза, гуманітарне розмінування, міжнародна підтримка, економічне відновлення, технологічні інновації.

Keywords: mine threat, humanitarian demining, international support, economic recovery, technological innovations.

Російське повномасштабне вторгнення в Україну залишає величезну проблему мінної загрози, що ставить під небезпеку життя українців, економіку країни та її майбутні перспективи. Станом на грудень 2024 р. під загрозою забруднення та потребою в обстеженні перебували 138 503 км² суходолу та 14 000 км² водних територій. Це менше, порівняно з 174 000 км² у 2023 р., завдяки скороченню, скасуванню та роботам з розмінування протягом 12 місяців після звіту RDNA3. За оцінками четвертого звіту про збитки та потреби (RDNA4), підготовленого у 2025 р. спільно Україною, Світовим банком, Європейською Комісією та ООН, повне очищення території України загалом оцінюються у 29,8 млрд доларів США. Ця цифра на 4,8 млрд менша, ніж попередня оцінка RDNA3 у 34,6 млрд [10, с. 190]. Ця сума вражає не лише через складність роботи, але й через те, що війна щороку посилює гуманітарні, економічні та соціальні труднощі, роблячи потребу в коштах для відбудови складнішою. Найбільше від мін постраждали південні й східні регіони, а також території північних областей України, які були тимчасово окуповані Росією: саме там фіксується найбільше випадків із вибухами. Але треба зазначити, що на Півдні та Сході України, де тривають бойові дії, повноцінний огляд ділянок довгий час може бути неможливим.

Станом на 1 березня 2025 р., за даними Головного управління протимінної діяльності, від мін та ВЗВ постраждало 1 148 осіб, серед них 92 дитини отримали поранення, а 18 загинули, що підкреслює критичну потребу в захисті цивільного населення. Під загрозою від ВЗВ перебувають приблизно 6,1 млн громадян, а до 2030 р. може статись до 9 000 нещасних випадків через міни та інші вибухонебезпечні залишки [10, с. 190]. Не менш важким є економічне положення: за висновками дослідження Tony Blair Institute, проведеного разом із Міністерством економіки України, щороку країна втрачає 11,2 млрд доларів США – це 5,6 % ВВП України станом на 2021 р. За підрахунками, Чернігівська, Сумська, Миколаївська та Харківська області втратили понад 20 % регіонального ВВП